

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	
Félsz. évre	12 fr.
Fél évre	6 fr.
Negyed évre	3 fr.
Egy óra	1 fr.
Videkre postán küldve:	
Félsz. évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy óra	1 fr. 20 kr.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet,
a főtér mellett.

Bérmintelen leveleket csak ismert
kező fogadunk el. Kéziratokat
vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet,
a külső folyosón.

Hirdetéseket díjazás szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasár-
nap utáni szám 3 kr.

Szerbia válsága.

Válságnak mondjuk még, pedig ta-
lán már nemcsak a kedvezőbb fordulat
áll be. A szerb nép eddigleg ele-
gendő józanságot látszik tanúsítani,
s nem hajol az izgatóság sávjára, kik
egyenest a királyt akarnak felelőssé
tenni a szenvedett csapásokért. Ez iz-
gatás céljával ellenkezőleg a nép a
hazatérő királyt mindenütt rokonsz-
szel fogadja, s biztosítja hűségé-
ről és áldozatkészségéről. Erre az ál-
dozatkészségre szüksége is lesz a
királynak, és illetve az országnak, mert
ha nem is gondolnak a boszúra, a mi
tevéstett és nagy kockázattal járó
elhatározás lenn, — a háboru
által okozott sebek beheglesztése nagy
erőfeszítést fog igényelni a szerb
néptől.

Egyelőre tény az, hogy maga Bel-
grad is ünnepélyesen fogadja a királyt.
De azokat az újabb híreket, melyek a
pártok fusióálásáról szólnak, hogy
lehetőségessé válnék egy koalíciós
kabinet szervezése, — némi bizalmat-
lansággal fogadjuk. Azt mondják,
hogy a legelőkelőbb szerb párt-
vezérek ezt tekintik egyetlen eszkö-
zök a politikai cata-tropha kiké-
rülésére s állítolag a királyné maga
vállalkozott a közvetítésre. De megint
csak Risticről van szó, s ez az, a mi
bennünk aggodalmat kelt. Ristic kül-
önben eddig az ő közreműködését a
koalíció végrehajtására csak föltéte-
lesen ígérte meg, kiemelve az általános
politikai amnestia és gyökeres reformok
szükségességét, mert szerinte
mindezt a kabinet újalakítása előtt
kell megtenni. És még egy feltétele
van Risticnek; a miniszterium új-
alakításához ugyanis csak a békekötés
után akar hozzáfogni. A kormány-
nak a szerb-bolgár conflictusra nézve
igazolni kell magát előbb, mert e nélkül
sem államférfi — ezt t. i. mind
Ristic mondja —, sem párt nem vál-
lalhatja el azt a nagy felelősséget, a
mellyel a kormányzás átvétele jár.

Ristic tehát előbb törvényeket
akar tartani, a mi egyértelmű a ke-
délyek felzavarásával, s ezt nem tartjuk
mi őszinte hazafias politikának.
Szerbia a megpróbáltatás nehéz nap-
jait éli s ily pillanatokban a recriminatio
soha sem használ. Minden ha-
zafi összetartás parancsolja a helyzet.
Ha tehát szükségesnek tartják a
kabinet újalakítását, ezt végre lehet
hajtani most is, tekintet nélkül a vég-
leges békekötés iránt megindítandó,
s esetleg hosszabb ideig is tartó tárgyalásokra.

Epp e helyzettel szemben lenne

Az „ARADI KÖZLÖNY” TÁRSZÁJA.

Január 4.

Csevegések.

Tizenketten voltunk együtt, szerény kör-
ben hódolva Petőfi emlékezetének. Három dok-
tor, három doktor, két doktori szűle, két
doktori sógor, egy doktori sógorné, és egy
leendő — doktorné. Mint a tudomány ily fel-
kent bajnokaihoz illik, az elmélet és gyakor-
lat közötti összefüggés képezte a társalgási
themat. Az egyik párt az elméletet állította
minden gyakorlat alapjának, a másik párt pe-
dig ellenkezőleg azt állította, hogy a gyakorlaton
alapszik minden elmélet. En abban a két kulcsos
szóban voltam, hogy mindkettőnek igaza van.
Azon elmélet például, melyet Morus Tamás
„Utopia” című munkájában felállított, és me-
lyet a kommunisták gyakorlatilag valószínűsít
akarnak, bizony nem a gyakorlat alapján épült;
viszont merem állítani, hogy az első csak nem
elméletileg csattant el! „Kedves kisasszony”,
mond végül az egyik párt fővezére, a másik
párt fővezéréhez — ki, mellesleg legyen
megjegyezve, úgy nézett ki, mint t. Juno, ki Vé-
nustől lopta fejét, — „mit szólna ahhoz, ha
kegyednek egy elméleti véleményed szereznék?”
„Szerezzen gyakorlatilag egyet és akkor
megköszönöm.”
„Hja kérem, nagyon gyakorlatiak a mos-
tani férfiak!”
Jó kedve volt a doktorkáknak, egy vén
róka addig bizalgett neki, míg köztetés között
elénkelt a szép tenorjával kedvenc dalát:
„Szeretni, szeretni,
Könnyű azt megtenni,
De hűnek maradni
Az aztán valami.”

erős kabinetre és a pártok egyetér-
tésére szükség. De mint soha, úgy
most sincs meg az őszinteség Ristic
tanácsaiban és politikájában, s Szer-
bia és az uralkodóház érdekében óhaj-
tandó lenne, hogy nélkül tudnának a
pártokkal megegyezésre jutni.

Risticnek kétségkívül első dolga
lenne megszavarni azt a jó viszonyt,
mely monarchiának és Szerbia között
fennáll, mert abból az egyből Ristic
soha sem csinált titkot, hogy monarchi-
ánknak nem barátja. Az ő keze
benne volt azokban a délvideki izga-
tásokon, melyek egy ideig a mi hatá-
rainkon belül folytak, de szerencsére
hatás nélkül multak el, s az izgatóság
szerepe végkép lejárt. Egyik másik
az őrlíték házába került, a többi
meg kivándorolt.

Nem is hiszünk, hogy a rövid had-
járatnak olyan váratlanul szerencsétlen
kimenetele, változtatott volna a szerb
nép józan többségének azon meggyő-
ződésén, hogy érdekében áll a mono-
narchiánkkal való jó viszony fenntar-
tása. Sőt most talán inkább, mint va-
laha. Azt tudják a szerbek, hogy
semmi olyan végleges megoldást meg
nem engednék, mely országuk érde-
keinek érzékeny sérelmével járna.
De mert ezt tudják, mi is megvárhat-
juk tőlük, hogy e súlyos pillanatban
ne vessék magukat olyan politikuskok
karjaiba, kik nyíltan és titokban ás-
kálódtak monarchiánk ellen. Azt tud-
juk, hogy e politikuskok a hadsereg-
ben is bírtak pártfelekkel, s a há-
nyos felszerelésnek és némely csapa-
tok nem kellő időben való megérkezé-
sének magyarázatát sokan e körülményre
vezették vissza. Ha tehát Ristic vá-
daskodni akar, a másik fél könnyen
megfordíthatja a dolgot, s kívánhatja
bizonyos rejtélyes dolgok felderítését.

De mint már mondtuk, a bírás-
kodás most nem vezetne célra. Egyet-
értésre van szükség, s arra hogy az
ügyek élére megbízható hazafiak áll-
janak, kik Szerbiát keresztül tudják
vezetni a válságos helyzetben.

TANÜGY.

A tanítói segélyegyletekről.

Két czikk.

Si hoc fixum omnibus, destinatumque
in animo est, vicisti. Livius.

Midőn 1868-ban a XXXVIII. vagysis a
népoktatásról szóló törvények létre jött, a
tanítók országos tanító egyleteket, önképző-
és olvasóköreket alapítottak, hogy önművelé-
désüket annál inkább könnyebbítsék. Min-
den előre törekvő tanító jóformán csak a szel-

„Bizony valami” mondja rá egész őszintén
egy daemoni szemű kis barna lány, ki pedig
a hűséget csak elméletileg ismeri. Mit mond
majd, ha gyakorlatilag kellend megismernie?
Ily körülmények között csak elméletileg lehet
meghazácsolni!

A két szem szebb-e vagy a fekete?
Egyiknek a fekete, másiknak a két tetszik
jobban. Ez tehát gustus dolga. De melyikből
olvasnati ki inkább az igaz szerelmet és a
hűséget, melyik tükrözi vissza hibéiben lelke-
nek érzelmét, és melyik tud mélyebben
szeretni, a fekete vagy a két szemű?
A két szem olyan, mint az ég. Nyílt és
világos. A legkisebb bárány felhő meglátszik
rajta, a legkisebb csillag ragyog rajta. Bámat
és öröm szemében nyer kifejezést. A két-
szemű fogékonyabb a szerelem iránt, de nem
bir oly mély és tartós érzélemmel. Egy két-
szemű asszony lebegtetett a költő képzelete
előtt, midőn azt írta: „Hazug szemében hord
mosolyt és átkozott könnyűt.” Vigyázat a két-
szemű könnyebben csak meg!

A fekete szem olyan, mintha a tenger
sima tükörön egy hullámot sem rezget a szellő
de mélyében vihar dúl. A fekete szem tisztán
ragyog, de a szívet kimondhatatlan szen-
vedély marezangolja! Hiába akarná a fekete
szemben olvasni, tükrre átküldhetetlen; az nem
árulja el, hogy a szív szeret! Nem oly hamar
gyul lángra, mint a kékszemű, de szerelmre
állandóbb, szenvedélyesebb, hűvebb — egy-
szersmind veszedelmesebb. A kékszemű, nai-
valáb, a fekete szemű karczóráb!
No de ez csak elmélet, gyakorlatilag bi-
zonyosan másképp van.
Doktorkám, magának a két szem tetszik
jobban, a doktor urnak a fekete?
Elméletileg vagy gyakorlatilag, ha szabad
kérdenem?

lemi tápról gondoskodott. Nem is lehetett ez
másképpen, mert a tanítókat az ország-
ház kezelve, egészen le a pásztori kunyhóig
szellemi elmaradottsággal vadolták. Igaz, hogy
ezen vid nem állott általánosságban, mivel Ma-
gyarországban mindig lehetett olytanítókat ta-
lálni, kik a kor színvonalán állottak.

Ezen buzgalomnak köszönhető, hogy ma
már minden megyében van tanítótulati egylet.
A tanítóképeztékben a tananyag felhalmozó-
dott s a tanítóképzési tanári kar a tudomá-
nyosság színvonalán áll. Tehát bátran mond-
hatjuk, hogy a magyarországi tanügy a lefolyt
18 év alatt rendkívül haladott.

Mindennek dacára a tanítók anyagi hely-
zete, különösen termékenyebb vidékeken nükő-
dő fölékezeti tanítóknál, csak sporadi-
cán javult. S épen ez szomorú a dologban,
hogy midőn az igények szaporodnak, az anyagi
helyzet kellő arányosságban nem javult.
Ilyen körülmények között nagyon valószínű,
hogy az önművelődési kedv a tanítóknál el-
lankadhat, vagy pedig az anyagi gondok mel-
lett a szellemi haladás elcsúszhat.

Az állam és községi tanítók anyagi hely-
zete már jóval kedvezőbb, nemcsak azért, mi-
vel fizetésük a törvény ezen megállapított mi-
nimummal rendszerint nagyobb, de különösen
azért, mivel járulékosait meghatározott idő-
ben és helyen rendszeresen felvehetik.
Hogy a felekezeti tanítók anyagi hely-
zete nem javult, azt tudjuk a „Néptanítók
Lapjából”, hol leginkább csak oly tanítói
állásokra hirdetnek pályázatokat, melyek a tör-
vényben meghatározott minimummal vannak
dolva. De legfőkézetlen, hogy a legjobbak
helyütt ezt a 300 forintot is csak hónapok
elmulásával és pedig apránként 50 kr., vagy
forintonként adják ki a tanítónak.

Már pedig, a mely család nem képes
házi viszonyaiba rendeltetni, a mi ily esek-
fizetésnek oly rossz és rendetlen kiszol-
gáltatása mellett épen lehetetlen, ott meg-
szűnt a házi béke; a hol pedig nincsen béke,
ott nyugtalanság uralkodik, nyugtalanság kedély-
vel pedig nem lehet sem kellőképpen tanítani,
sem pedig tanulni.

Hogy állítástomat bebizonyítsam, azaz,
hogy megmutassam, hogy hazánkban sok he-
lyütt mily nyomorultan fizetik a tanítókat, le-
gyen szabad az „Obraz elementárneho skolt-
va” című lapra hivatkoznom, melyben az
ápostai evangélikus református tanítók cizfariál
cizfariál fizetésire akadunk. — Igy pl. Ja-
hondniky községében a tanító fizetése
80—90 ft és egy hektár szántóföld. — Brie-
styában kap a tanító a mintegy
30 iskolába járó gyermekétől fejérint 30 krt
egy szekér fát, 9 liter rozost s ugyanannyi
zabot, fél kiló vajot s ugyanannyi sót s tan-
díj fejében 35 frtot.

A r u d n ő i tanító fizetése álljon it-
ten szöszörint: „Az iskolás gyermekek száma
27—30. Minden iskolás gyermektől kap a ta-
nító 35 krt készpénzben, egy szekér fát, vagy
1 forintot, fél kgr. vajot és ugyanannyi sót,
6 liter burgonyát, egy és fél liter fűzeléket, a
mi 2 forintnyi értéket képvisel. Ezen kívül
tartozik minden gazda a tanítónak legalább
7—8 liter burgonyát beültetni. Továbbá sza-
bad a tanítónak Gergely napján tojást s sza-
lonnát szedtetni, ugyszintén s z a b a d neki
a l a k a d a l m a k o r és keresztel-
ések alkalmával kántálni.” — Budisban a
gyermekek száma 25—30; mindeniktől kap
a tanító 40 krt, egy szekér fát, 9 liter roz-
zot, 4 liter feles búzát, fél kgr. vajot és
ugyanannyi sót, 8 liter burgonyát, ünnepek
alkalmával minden gyermektől 20 kr, Balázs

Boesánat kedves kisasszony („milyen pro-
zai nem is nagyság), de kénytelen vagyok
oly udvariasságnal lenni és kijelenteni, hogy sze-
mei a bt. tvkv. 422. §-ának rendelkezéseibe
ütöknek, a mennyiben gyűjtő természetűek sok
bajt okoz.
Ah kérem doktor ur, ne tessék tévedni.
A büntény a bt. tvkv. 75. §-a szerint szan-
dékosság feltétel, már pedig a hol gyűjtő-
nani akarnék, rendszeren oltok; a hol pedig
nincs szándékomb gyűjtani, az nekem be nem
számított.

Rettentesen elmélet! Még be sem számít-
hatom a humánusnak.
Gyula.
Az élet állomása.
Irtá: Alfréd Rougeart.
— Szabad.
— En vagyok.
— Ah! te vagy Marguerite.
— Saját magam.
— Foglaj helyet, Cinna!
— Cinna — nem ismerem.
— Nem tesz semmit, bíj le s csövegjünk.
Oh, mily szép gyűrűk vannak ujjadon. Egy-
kettő, három!
— Három állomás.
— Mit értesz ez alatt? Magyarázd ki
magad.
— Mindegyik életem egy korszakára em-
lékezetet, azért adok rájuk sokat.
— Ugy látszik, nem egyforma szép s
értékek sem egyenlő.
— Valóban. Talán nem hiszed el nekem,
hogy e két kevésbé szép előttem értékesebb.
— Igazán? Ebben van valami titkosztos,
mit meg kell magyaráznom.
— Itt van ez a kicsiny; egyszerű ka-
rika, nagyon vékony s mint látszik, aranyo-
zott ezüst.

és Gergely napján meg van engedve a tojás
és szalonaszedés, ugyszint a lakadalmak és
keresztelésekkel való kántálás. Jászorvaban
van két tanító, kiknek egy áttvétéve
évi fizetése 90 frt.

A tanítók fizetésének legzsfirabb példánya
a törözmegyei Trnovában van. „Az is-
kolaköteles gyermekek száma 30—35. Minden
gyermektől kap a tanító 20 krt, egy szekér
fát, 18 liter rozost, egy kenyéret egy
kolbászt (kár, hogy nincsen, meglátá-
rozva hány méter hosszút) és egy kan-
tácziót.”

Ebből az egyházy példából kitetszik,
hogy bizony a tanítói dotációk édes Magyar-
honunkban sok helyütt még mindig minden
kritikán alul állanak s hogy az államnak min-
den áron oda kell törekedni, hogy az egyes
felekezeti hatóságokat keményen szorítsa oda,
hogy a törvényt respektálni tanulják, s a nem-
zet legszentebb ügyét ne engedjék taposni és
kikacagzni.

Ilyen díjazással ellátott állomásokra bi-
zony nem lehet kedve egy műveltebb s ta-
nultabb tanítónak elmenni. De azért épen
ilyen helyeken kellene ügybuzgó, okos és mű-
velt tanító és pedig azon egyszerű okból, hogy
józan eszű eljárással, odahasson a hatóság
támogatásával, hogy az ilyen szegényes fizet-
éseket összegezve, javítsa s pontos kiszolgáltatás
alakjába öntve megdölessen, hogy a legnagyobb
sötétségben botorkáló szegény, földhöz tapadt né-
pet legalább némileg képes legyen idomítani. —
Hihetetlennek tetszik, hogy mennyire képes
egy derék tanító egy-egy faluban működni a
nemzet és a község érdekében! S hogy a nép
nem irtózik a jó tanító kelő díjazásától azt
tapasztalásból tudom. Erre csak egy példát
hozok fel. P. Sz. községében a tanítófizetés
következőképpen áll: a) szabad lakás, b) kis házi
kert, c) 1/2 hold szántóföld, d) 9 köböl buza,
e) 84 forint készpénz, f) 30 forint stóla. Ezen
fizetést azonban maga a tanító tartozott ma-
gának beszélni. — Midőn ezen állomást egy
műveltebb s ügybuzgóbb tanító elfogadta, s a
falubeliek praktikus működése által a földes
uraságtól az utolsó napiszámig megnyerte, a
fizetést következőképpen állapították meg: 1)
szabad lakás házi kerttel, 2) 9 köböl kétsze-
res buza, 3) 200 forint a község penztárból
negyedévenként kifizetve 4) 50 forint és 4 öl
fa az uraságtól, 5) 150 forint stóla, 6) 40 kö-
böl. A rozant iskola épületét kellőképpen ki-
javították és a házi kertet kőfallal kerítették
be.

Hogy egy ügybuzgó tanító mennyit len-
dithet saját, de különösen a község sorsán,
kiviláglék némiképen az említett példából.*

Horváth József

aradi neptanító.

* Örömmel közöljük e sorokat, bárha a javas-
latba hozott tanítói takarékmagának eszméjét gyako-
ratoslag megvalósíthatóknak alig találjuk, de örö-
mmel közöljük azért mivel tudjuk, hogy egyik eszme
szűli a másikat, s hogy a tárgyilagos eszmecsere
gyakran kivihetetlenül látszó javaslatok megvaló-
sítására is helyes eszközöket és utakat talál. Maguk
a neptanítók vannak hivatva első sorban, saját
anyagi helyzetük javításán elmélkedni, s közös erő-
vel a módokat találni és létesíteni. Ingold-dásra és
sült galamb vadászatra csak a korgó gyomor felel.
Megjegyezzük azonban, hogy a felekezeti iskolák
tanítóinak fizetését maga a hitfelekezet állapítja
meg, s hogy a polgári hatóságok felügyeleti joga
csupán a hitfelekezetek által meghatározott fizet-
és pontos kiadásaira szorítkozik. De különben is,
a köpölő tanítók legnagyobb részét oly községek-
ben találjuk, hol a csekély számú szegény lakosság
valásfelekezeteihez tart fenn iskolákat, holott a
község összessége a törvényes követelményeknek
mindenben megfelelő községi iskolát létesíthetné.
A szerk.

Igen. Ez első szeretőd ajándéka.
— Szeretőd, hagyd el. Ez jegyvesem aján-
dék, az én jó Jeanomé. Ime a történet. Még
nem távoztam falumból; tizenöt éves voltam,
Jean huszonegy. Csinos számba mentem.
— Meghiszem.
— Jean szeretted, mint szemérvilágát.
Minden vasárnap együtt voltunk maj fél na-
pon at Szüleimk megengedték, a házasság előtt
állottunk.
— Este bába mentetek.
— Nem volt benne semmi veszély. Jean
nem engedte volna, hogy csak egy le-
gény is karon fogjon. Megverekedett volna,
mint egy farkas.
— Erősakos volt.
— Szeretted; ilyen az ember, ha szeret.
— Röviden, 1870-ben volt, a háboru kiüt.
Jeant zászló alá hívják, mint a többieket. —
Távoztam előt nap n hozzánk jött becsut
mondani. Mielőtt elmenne, kivess zsebéből egy
kis papíroszt, mely e gyűrűt tartalmazta. „Margit,
igy szól hozzám, ez jegygyűrűm. (Mög-
eszkölja és ujjamra húzza.) Ha elesem, meg-
örzöd emlékü, ha visszatérek, egyházi gyűrűnk
lesz.” Meglátul szegény Jean, meghalt. A leg-
első porosz golyó őt találta.
— Szegény fiatal ember! Szegény Margit!
— Oh, igen sokat sirtam. Még most is
gyakran megemlékelem e gyűrűt és ha egyedül
vagyok még most is sírok. Hát nem hiszed,
hogy ez az élet egyik állomása. Az, melyen
szeretünk s hangosan meg merjük mondani.
Látod az a szerelem, melyet be lehet vallani,
ezerszer is szerelem marad.
— Ez a másik gyűrű édesem? — Ez
szébb.
— Ez más dolog. Szeretőségem
után 4 évvel Parisha jöttem. Szolgálatba men-
tem gazdag emberekhez a luxenburgi negyed-
ben. Itt jött elők látogatónba egy fiatal, de-
rek fiatal embernek látszott. Tanuló volt. Gaz-

Külföld.

Egy konstantinápolyi jelentés
szorint, a porta részleges értesítést vár Madjid
pasától, hogy a szerb-bolgár-békesalkudozások-
hoz komolyan hozzá fogjon, továbbá a hatal-
mak választást kérte, s némely további a kérdésre
vonatkozó körülményekre.

Örménykörtől en azon hír van elter-
jedve hogy az orosz követség egy átiratban
felszólítja a portát, misz orint a berlini szerző-
dés 61-ik pontját, mely az örmény reformokra
vonatkozik, teljesítse.

Az orosz Pétersburger Zeitung ezik-
ket hoz mely ugy hangzik mint egy felléviás
Oroszországhoz, hogy komolyan lépjen actióba
és teljesítse a nemzet feladatát.

A keleturmeliai kérdés gyors meg-
oldására irányított remény egy-két nap óta
alászállott. A „Journal de Pétersbourg” ugy-
anis rámutat arra, hogy Oroszországnak ninc-
sen szándékában a kezdeményezést kézbe
venni és a „Kölnische Zeitung” egy távirata
megérteti, hogy mielőtt Bulgáriában a dolgok
újjalakítás kerébe a dolog, mely a nagyha-
talnak helyeslésevel találkozunk, még sok vé-
lemény külfölségre kell a hatalmak közt ki-
egyenlíteni, különben is szükséges hogy a
porta tegye meg az első lépést.

Görögország folyton nagy gondot
okoz a portának. A nagy vezir előklete alatt
tartott tanácskozáson ellátározták, hogy a tör-
ök hadsereg a görög határon védelmi állás-
ban maradjon és 10 ezer ember küldessék a
montenegrói határra.

Vilmos császárnak mint porosz ki-
rálynak trónralépte óta tulajdonképen január
2-án lett 25 éve. Az agy uralkodó azonban
nem akart e napra ünnepi zajt, mert január
2-ika fivére, IV. Frigyes Vilmos halálának
évfordulója. Azért halasztották az ünneplés-
ségeket egy nappal későbbre, jan. 3-ára.

Massanah területének Olaszország ál-
tal történt elfoglalása alkalmából a porta til-
takozási irattal intézett a nagy hatalmakhoz.
Ugy látszik, a beteg ember összes tevékeny-
sége már csak tiltakozásokból áll.

Madridban a kormány az Antillákra
nézve a választási census kiterjesztését hatá-
rozta el az adóquota leráslátása által.

Legújabb posta.

— **A szerb-bolgár háboru.** Nis-
b 51. jan. 3-áról írják: A szerb minisztervál-
ságról szallongó híreket semmi alapja nincs.
Ma a kruseváci polgárok egy küldöttsége
tisztelgett a királyné és biztosította, hogy
Szerbiának minden 16—60 éves polgára kész
életét és vagyonát áldozni Szerbia becsületéért.
A király meghatottan válaszolt s kijelenté,
hogy előtte is az ország java és becsülete
állanak első sorban.

— **Pétórváról** jan. 3-dikáról jelentik:
A német császár jubileuma alkalmából Win-
dimir nagyherceg porosz egyenruhában a
fekete sasrudd szalagjával tegnapi délután a
német nagykövetség palotájába ment, hol meg-
kérte a Schweinitz grófot, hogy közölje a
német császárral a ezer valamint saját jó
kívánatát. A hírlapok igen rokonzenes ezik-
keket szenteltek a német császár jubileuma
alkalmából.

— **Berlinből** jan. 3-áról távirják: Vilmos
császár jubileuma alkalmából a város gazdag
lobogódszobban van. Az utakon nagy néptö-
megek hullámanak, nevezetesen az „unter-
den Linden” soron, hol a császári palota előtt

dámnál kezdett étkezni. Örültem, midőn meg-
tudtam, hogy rendszeren eljár. Megnyerte tet-
szésemet.
— A szív beszél, felejt az ember.
— Oh, nem felejtettem én el Jean-t. De
Maurice ur (ez volt neve az éstudantnak) oly
csinos volt s mindig jókedvű! Aztán mindig
tudott valami szeretetreméltó dolgot mondani,
hogy mily szép szemem, meg a fogam, s én
akaratom ellenére érzem, hogy szemeim kí-
tágnak: elpihlutam. Ha meg akart volna es-
kolni, azt hiszem, nem tudtam volna neki el-
lentallni. Es ő mégis oly tisztességes volt, a
mi nagy bizalmat ébresztett bennem.
— Ez jól indult.
— Oly jól indult, hogy egy este, midőn
gazdám nem voltak honn s Maurice ur, mint
rendesen, eljött, egész nyíltan megszólított:
„Margit kisasszony, szólj hozzám, akár-e egy
napon nöm lenni. Nos, hagyja el helyét s
lakjunk együtt. — Oh, Maurice ur! — Lát-
ja, még két évi tanulmányom van hátra, mi-
előtt visszatérhetnék vidékemre. Ha együtt
laknánk, majd hazatérök, berendezkedem. Tou-
louseban, azt mondom szállemnek, kik kitű-
nő emberek: Meg kell vallanom egy dolgot:
nem házasodtam ugyan meg, de az épp any-
nyi... Ime két éve, hogy házaskép élek
egy kitűnő leányval, szavam szöteleg, hogy
nőül vegyem. Apám nagyon is a becsület em-
bere, anyám meg sokkal gyöngydebb irányom
ban, mintsem hogy ellenkeznek.
— Hm, hm! nem rossz.
— Oh, igazán így gondolkozott abban a
pillanatban. Röviden, annyira hittem szá-
vát, s mindezt oly természetesen találtam,
hogy később ellagytam helyem s házassal él-
tem. Ekkor adta Maurice a gyűrűt.
— Mindig jegygyűrű.
— Jó, hazudott nekem, de én hit-
tem neki, bántulatos, mi mindent meg nem
tesznek a nők lisszenységéből. De mit akarsz!

ezekre menő néptömeg csoportosul. A hirtelen kivétel nélkül lelkes, üdvözölő ezüskéket közzé, melyekben dícsérettel emelik ki a császár-királyt egy a béke, mint a laborum-
programunkat a hivatalos ünnepek programjához vette közelebb.

Párisból jan. 3-áról írják: Határozottan állítják, hogy Freyinet vissza akarja utasítani azt a megbízást, hogy kabinetet alakítson, minthogy a különböző politikai szemlésekkel folytatott tanácskozások után meggyőződött arról, hogy csaknem lehetetlen kibékíteni a parlament pártjaitól, melyeknek támogatása elkerülhetetlenül szükséges, hogy állandó többség alkottassék. Még eddig külföldön nincs végleges határozat.

Konstantinápolyban a Velenceiből érkező szállítások ellen elrendelt vesztőgár tartamát két napról öt napra emelték.

TÁVIRATOK.

Változások az államvasutaknál.

Budapest, jan. 4. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A magyar államvasutaknál Horváth Alajos igazgató szabadságra bocsátott, Blaskovich és Verderber István igazgatóknak pedig felmondtak.

Gyilkossági kísérlet.

Budapest, jan. 4. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Pécsen Csobánczy István könyvnyomdász, nejét, ki őt könnyelmű életmódja miatt elhagyta és hozzá viszsztatérni vonakodott, három tördfőessel életveszélyesen megsebesítette. Csobánczy Istvánt elfogták.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési feltételei:

Helyben házhoz hordva:	
Egy évre	12 frt — kr
Félévre	6 „ — „
Negyedévre	3 „ — „
Egy órára	1 „ — „
Vidékre postai szétküldés:	
Egy egész évre	14 frt — kr
Félévre	7 „ — „
Negyedévre	3 „ 50
Egy órára	1 „ 50

Az előfizetési pénzeket kérjük január 1-ig az alírott kiadóhivatalhoz ezimezve beküldeni.

Hirdetéseik jutányos áron vétetnek fel.

Arad, 1885. évi decemberhóban

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

N A P T Á R.

- Jan. 5. Kedd. — Róm. kath. Teleszfor p., Simeon. — Prot. Simeon. Gőrg-orosz (decz 24.) Jenő. — Nap kel 7 ó 50 p., nyugozás 6 ó 20 p.
- Jan. 9. Az aradi tisztviselői kör tánczvigalma a „Fehér kereszt” szállóban.
- Jan. 10. Az aradi kereskedő ifjuság batyubája a régi Llo. díszteremben.
- Jan. 10. Az I aradi hadász betegsegélyező közgyűlése d. u. 3 órakor a Király-kávéház emeleti terében.
- Jan. 11. Arad megye közgyűlése d. e. 9 órakor.
- Jan. 11. Arad megye közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
- Jan. 16. A polgári jótékony nőegylet tombolával összekötött tánczvigalma a „Fehér kereszt” szállóban.

H I R E K.

ARAD ÉS VIDÉKE.

Arad megye közigazgatási bizottságának január havi rendes ülése a szokott időre eső gör. kel. ünnep miatt elmaradt.

Ha nem volna bizalmunk, úgy meg ezt nem szeretnénk. Azt hiszem, hogy ez mentességem használna.

Kétségteljesül.

Kedves Jeanom igazi jögyeséből Maurice ur szeretetjével lettem. Jól éreztem, hogy lefelé haladok, hogy nem merem bevallani szerelmemet oly szabadon, mint odahaza tettem, de így szótlan magamhoz: a jövő ki fogja menteni a multat; ha neje leszek s nem kell előtte pirulnom, ez engem kielégít.

— És a legény-házartás?

— Két évet töltötünk együtt a lehető legboldogabban. Maurice mindig jobban szeretett. — O nem olyan volt mint Jean; minden vasárnap bíbba mentünk, ő hagyott kedvemre tánczolni, keringőzni barátjaival; a mely búszke volt rém, annyira elragadónak talált azokkal a csecesbecsékkel, melyeket pénzérkezeskor adott. Ha a forrás kiapadt, ócsa ebédet rögfontoztem, s mely még is jó volt. Minden jó, ha egy tányerrel eszünk. Aztán elmentem venni sült burgonyát, sült halat. Mindezt könnyedén vitték, elmult, mint a nyári zápor. Ha a hónap végén vizre szorultunk, Maurice, hogy szomjássá legyen, nagy poharakkal ivott, megmagyarázván nekem, hogy a Szajna vize igen egészséges azért, mert „istenem! én nem tudom már, mikép mondta ezt! de oly szípen beszélt...”

— Ne sirj hát edesem.

— Róviden, letéve utolsó szigorlatát, hazatért Toulouseba, hogy mint orvos berendezkedjék. Irnia kellett volna, — nem kapok semmit, irók én neki nem jön válasz. Nyugtalanágom négy-öt hónapig tartott, mikor megtudtam egyik földjöl, hogy megházasodott. Barátja megmagyarázta nekem, hogy nem eslekedhetett máskép foglalkozásánál, családjá állásánál fogva s mit tudom én, még mi más okból, hozzátette mégis, hogy ő ezt

polva, folyó hó 11-én a közgyűlés napján d. u. 3 órakor fog megtartani.

Pályázat tanulmányi ösztöndíjra. A Bibits-féle alapítványon egy évi 200 frt díjazott ösztöndíj állomás megírta. Pályázhatnak rá első osztályt végzett gymnasiumi vagy realiskolai tanulók avagy felsőbb tanintézetek okmányok mellékelendő: keresztlevel, az előző tanévről szóló iskolai bizonyítvány, a tanuló erkölcsi magaviseletét, szorgalmát és tehetségét igazoló s az illető tanártestület által kiállított bizonyítvány s a szülők nemzeti vagy polgári állását, netaláni érdemeit, vagyoni állapotukat s a családtagok létszámát igazoló közseggi bizonyítvány, s hogy az illető tanuló vagy valamely testvére ösztöndíjat, élvez-e; végre a kérvényben kijelölendő azon adóvalattal, mellyel elnyerés esetében az ösztöndíj felvételni kéretnek. A pályázati kérvények Arad megye közönségéhez intézve folyó január hó 15-éig azon tanintézet igazgatóságánál nyújtandók be, mellyel az illető ifju tanulmányait folytatja.

Az aradi ev. ref. egyház 1885. évi statisztikája a következő: született összesen 151 gyermek, fi 77, nő 73, törvényes ágyból 123, törvénytelen ágyból 28, és pedig törvénytelen fi 16, nő 12. Halva született fia 3, leány 2, összesen 5. Oszkelt 6 új házaspár. Meghalt összesen 159 egyén, fi 102, nő 57. A halottak száma a születőkénél több 8-al, tehát a gyülekezett száma 8-al fogyott.

A farsang. Elmúltak az Isten házába hívó ünnepek, még csak egy pár nap választ el bennünket a mindkét nembeli ifjuság legkedvesebb időszakától: a farsangtól. A holnapi nap még az ajtózáradék napja, szűzint országoszerke megkezdődnek a diákok. A nap-társaságok az idén jó kedvűekben a tánczmulatságokért rajongó szípen legnagyobb öröme (és a papok buzgalmasának is legnagyobb mérvű megkönyebbítésére) oly hosszúra nyújtották a farsangot, mint ritka évben. Hatvan két napig, mely kilenc vasárnapot foglal magában, tart a mulatságok ideje. Az előjelből itelve nálunk Aradon és a megyében a szokottnál is több bal lesz az idén, úgy, hogy mindenkinek alkalma lesz kivethni a maga osztályrészt a farsangolásokból. A főtéri divatúri üzletek kirakatain is meglátszik, hogy közeleg a farsang; mindenütt már a legújabb bali divatúrikkal pompáznak. Eddig is több tánczmulatság tartása van kilátásba van helyezve, sőt néhányra már a meghívók is szétküldettek. Aradon f. hó 9-én, szombaton a megyei tisztviselőknek a „Fehér kereszt” szállóban tartandó tánczmulatságát nyitja meg a farsangot. Ez alkalommal Horváth Péter újonnan szervezett zenekara fogja a talp alá valót húzni. Mindjárt másnap, 10-én lesz a kereskedelmi ifjuság batyubája a régi Lloyd helyiségében. A megye egyik legnagyobb bazarja és leglátogatottabb bájja az idén valószínűleg a jan. 16-án tartandó tombolával összekötött aradi jótékony nőegyleti bal lesz, mely már most is élénk megbeszélés tárgyát képezi a bázoló fiatalság körében. Tombolatárgyak, mint halljuk, már eddig is szép számban gyűlték össze és közöttük sok értékes tárgy is van. A jótékony cél maga is megérdemli, hogy mennél nagyobb számban látogassuk meg e mulatságot.

A színház építő bizottság tegnap délután tartott ülésében semmi érdekesebb tárgy nem fordult elő. Megelőlegesen tálljuk, hogy a földszinti püchelyok folyosóin és falain történt vakolat lehellás már kijavított és semmi nagyobb következményeket nem vonhat maga után. Polgármester úrnak kérdésére, hogy a vasfüggöny leereszthető-e kívülről a folyosóról, Virágh főmérnök igenlőleg válaszolt.

Az aradi iparos ifjuság önképző-és betegsegélyező-egyletének megengedettett, hogy segélyalapja javára jótékony adományokat gyűjthesse. A gyűjtési engedély ideje január 31-ig terjed.

Meglopott csizmadia. Takács János kisjenő lakosnak szerzte valami jó lélek azt a karácsonyi örömetek, hogy épen a szent estén emelt el tőle 216 frt készpénzt és 26 pár csizmát. A jó lelkű urat erőlyesen nyomozták.

Talált hulla. A seprési háltárban egy hóval borított árokban egy női hullát találtak a napokban. Megvizsgáltatván, kitűnt, hogy az a mult hó 10-én elűtt Szakmári Mária holtteste. Külső elszakas nyomai a hullán nem észleltetvén, az eltakarították.

Sulyos testi sértés Vasits Demeter almás-kamarási borbély ellen, feljelentés

helytelennek találja s ő nem eslekednék így. Megértettem, elbuzsuztam tőle s két hét múlva kórházba mentem, hol három hónapig kínozta a sorvadás egy neme.

— És a harmadik gyűrű. Ez szép, nagyon szép, gyémánt, sokba kerülhetett.

— Ez nekem közömbös, nem adok rá semmit.

— Ez a harmadik állomás, ennek is meg lesz a maga története.

— Történet, mely nem érdemli meg az elbeszélést, a magam forma bukkott története.

— Ezt nem szokták megvallani, ez titokban emészt.

— Mond el mégis, hiszen van menteség.

— Távotom a kórházból, nemde? Nem volt többé egy sou-m, egy ékszerem s bátorságom sem dolgozni, mint hajdan, mikor szolgálatba álltam, összekadattam régi gazdámmal. Emlékszel, azzal a vén gazdaggal, kihez Maurice járt. Ismerted történetemet. Annál jobb, gondoltam, nem kell hazudnom. Tudta hogy elbuktam. Nem sokat tekintőzött, kerelen fölajánlotta, hogy legyenk maitresse-e; 700 frank havonként s ajándékok. Szép vásár ugy-e? Olyan, mely egyrésztől kéjvágyat, a másikról undort hoz össze. — És mostan, nem vagyok sem jegyes, sem szerető, kitarított nő vagyok; szomorú foglalkozás haljunk! — Ha a nőt nem tartja fejjé s szerelme, nagyon mélyre bukik, kivált saját szemei előtt. — Kivüled ninesen senki más, kinek maga ilyenül mutálni nemém.

— Mert én ismerem a kezdetet.

— De úgy veszem észre, hogy történetemmel rabolom időd; távozom, a napokban újra meglátogatlak.

— A mikor tetszik, edesem, mindig szívesen látlak.

— Köszönöm! köszönöm!

tétetett az aradi kir. járásbírósnál László Meuyhért ugyancsak almás-kamarási lakoson elkövetett súlyos testi sértés vétségé miatt. Ez eset annyival inkább megemléstésre méltó, mert a vádlott valóban embertelen kegyetlenségrel bánt el a dozóival, még pedig minden elfogadható indok nélkül. A dolog különben így történt: Vasits Demeter borbély almára érkezvén, egy odaváló lakostól elemelt két zsakkal, ez alkalommal azonban nem volt elég ügyes a gazember, mert László Meuyhért rajta érte a lopás. Könyörgőre fogta tehát a dolgot és eget földet ígért Lászlónak, ha tetteit elhallgatja. Ez hajhúdnak látszott a dolgot titokban tartani, borbély uram azonban nem bízott meg benne. Azon ürügy alatt, hogy megborultvája, becsalta őt házába és ott kezét-lábát összekötöztvén, irgalmatlanul megkötözte és ezzel nem elégedett meg, hanem ráadásul fejét is veszélyesen behasította. Az ügy a törvényszékhez tétetett át.

Megszűnt járvány. Ó-Szt.-Annáról írják, hogy az ott járványzerűleg fellépetti roneselő toroklob megszűnt.

Gyilkosság. Az arad-körösvölgyi vasút pánkatái kopaszhegyi őrházánál alkalmozott, pályaőr Máté Lukács a folyó hó 2-ikáról 3-ikára viradt éjjel meggyilkoltatott. Az esetről részletesebb tudósítást még hiányzik, a bűnyomozás azonban erőlyesen megindított. A vasúti igazgatóság a tettes kípulatolija részére jutalomdíjat helyez kilátásba.

A visszálati fogságból megszökött Hinger Jánost szombaton délután elfogták. Ott ácsorgott a Forray-utca sarkán — s a mint mondja — Lukács ügyvéd ur egyik segédjét várta, hogy azt védőügyvéjjel fölkerje. Egy horárd felsimerőn benne a megszökött rabot, Lefkovits rendőrt erre figyelmeztette, ki is egy közluszár segélyével elfogta és a rendőrséghez kísérté, hol szokése indokál azt hozta fel, hogy miután hasztalanul kért védő ügyvédet a törvényszéktől, ő maga akart magának szerzeni egyet.

Az 1886-ik esztendő pénteki nappal kezdődött, s ugyancsak pénteki nappal ér véget. A husvét április 25-ére, a pünkösti június 16-ára esik. A farsang tart vízkerezst napjától húshagyó keddig, vagyis január 6-tól márczius 9-ig, tehát 62 napig. Az ugynevezett uralkodó bolygó ez évben a Merkur lesz. 1886-ban két napfogytakozás lesz: egy gyűrűalakú márczius 5-én s egy teljes augusztus 29-én, mi azonban egyiket sem fogjuk láthatni. Holdfogytakozás nem lesz.

Kimutatása az arad megyei közkórház beteg-forgalmának 1885. decemberhó-napban. Nevezetesen korlázi beteg maradt a mult hórol 89 fi, 78 nő; e hóban felvételtet ápolásra 116 fi, 78 nő. Összesen ápolattott 205 fi, 156 nő. Ezek közül elborezítattott gyűgyulva 81 fi, 52 nő; javulva 13 fi, 18 nő; gyűgyulatlant 2 nő; meghalt 12 nő, 5 nő. Összes fogytakozás 106 fi, 78 nő. Maradt ápolás alatt 99 fi, 78 nő. Összesen 177. Apóliasi napok száma 5267. Arad, 1885. decz. 31. A kórház igazgatóságától.

Kis-Királyhegyesen Réthy Rozsó eddig központi szolgabírói irnok lett nagy többséggel gyűzőnek megválasztva.

Csanád megyében a képviselő választásra jogosultak n-vezgyéke, mely 1886-ik évre érvényes, véglegesen össze van állitva — Makón a felvett és időkölözleg elhunytak leszámlatásával 1817; a battonyai kerületben 1450; végre a nagylakiban 1895 választó polgár van felvéve; e szerint 1886-ik évre az egész megyében összesen 5163 képviselő választásra jogosult polgár irratott össze.

A b-gyulai kereskedő ifjak együlete 1886. év január hó 16-án felérészek a helybeli nőegylet, fele részben saját pénztára javára a „Korona” vendéglő termében zártkörű tánczmulatság rendez. A rendező bizottság tagjai: Olajosi Dezső, b. elnök, Kálmán Odón b. jegyző, Ián István és Silberstein Izidor b. pénztárnokok, Dr. Berényi Armin, Billitz Sándor, Christó Miklós, Diósy Béla, Fábry Sándor, Fehér István, Hlady Jenő, Havári Lajos, Jondtz Ferencz, Karácsonyi Károly, Korpus Lajos, Kocsis László, Kreiner Gyula, Löwenstein Simon, Löwy Mór, Müller Bálint, Iij. Schriffert Mátyás, Stern László, Szabó István, Szemessy János, Wentilla György, Winkler Lajos, Vitrioli Ignác, Belépti díj: személyjegye 1 frt 50 kr. családjegye 3 frt.

A hirtelen beállott hóvaladás ismét bajt csinált a színházban, a tető több helyütt keresztülázott és a víz a zsinorpadlásra és a nézőtér tetéjére folyt.

V. kimutatás az újvi fűzőleteknek a városi árveházalap javára történt megváltásáról: A G á j k ú l v á r o s i a l k a p i t á n y 10. III. s z á m u í v é n: Herli Imre 2 frt, Hirsch Mór 1 frt, Virschlauffer Jakob 1 frt, Wolfshmidt Ágost 1 frt, Leopold Zsigmond 1 frt, Kovács István 30 kr, Frauhelm János 40 kr, N. N. 20 kr, Kohn Sámuel 50 kr, Dani János 50 kr, Pozmor József 20 kr, Balogh Ferencz 20 kr, Joannovits D-meter 30 kr, Kohn László 50 kr, Dékán Ferencz 20 kr, N. N. 20 kr, Csatlós József 50 kr, Marech Hugo 30 kr, Fink József 50 kr, Pika H. 20 kr, Pika József 20 kr, Frantzli gyógyszerész 50 kr, Riek Péter 20 kr, Debrezényi István 50 kr, Suchi József 30 kr, N. N. 26 kr, Csabai István 10 kr, Varga Ferencz 10 kr, Vadai Máté 4 kr, Szabó József 10 kr, Bécsi József 10 kr, Bóth Károly 40 kr, Nehr József 40 kr, Neumann testvéreknél dolgozó lengyel munkások 75 kr, Spidi Manó 30 kr, Plesch Mariška 50 kr, Spidi Károly 30 kr, Mannheim Pál 30 kr, Szőlösi István 30 kr, Vidai Etelka 4 kr, Pataki Herman 20 kr, Pataki Rudolf 5 kr, Néger Ferencz 20 kr, Matavovszky Ernő 50 kr, Halász György 50 kr, Ferigan Mitró 50 kr, Matavovszky Fani 20 kr, Gidaly Dávid 1 frt, Agocs Gergely 5 kr, Komáromi Mihály 10 kr, Kelemen Ferencz 20 kr, Soki József 10 kr, gúji zenekar 20 kr, Góti Pál 5 kr, Kovács Erzi 10 kr, Nagy Erzi, István és Katalin 12 kr, Borán Pál 5 kr, Csillag Julia 5 kr, Viragos Gergely 12 kr, Viragos István 21 kr, Molnár József 20 kr, Gyömbér Péter 49 kr, Madarász Antal 1 frt. Összesen: 23 frt. Az I-ur. kimutatási főösszege: 283 forint 40 krajczár.

A szomszéd megyékből. Békés megyéből: A B-Csaban megjelenő „Békés megyei Közlöny” szerkesztését dr. Fáy Soma ügyvéd vette át f. évi január hó elsejével. E lap most a XIII-dik évfolyamra lépett. Tizenkét esztendőig lapunk, az „Aradi Közlöny” szerkesztésébe lépett dr. Battaszéki Lajos ügyvéd szerkesztette. — Szilap Soma ismert író, a Borszem Jankó Prosek (Gyöngye Szarvason élelzetet indit „Forró Kása” című alatt. Vidéken élelzetet inditani külföldben mindig „forró kása”, melylyel még mindenki megégette száját, a kihozza fogott. — Iványi János, orosházi lakos oly szerencsétlenül fordult le egy megrakott szankórol, hogy két napi szouvéds után meghalt. — Csánád megyéből: Makón a megyei tisztikar új év napján testileteleg tisztelgett Dr. Mező Sándor alispánnal, mely alkalommal Návay Imre megyei főjegyző szép és tartalódus beszédet fejezte ki a megyei tisztikarnak üdvözletét, igaz ragaszkodását és hódolatát, az alispán megköszönte a szívvelyes figyelmet, a tisztikar további jóakaratu támogatását kérte. Ezen tisztelés után Makó város tanácsa élén a polgármesterrel jelent meg és fejezte ki szerencsekívánatát, kikérvén az alispánnak a multban tanusított jóindulatát a jövőre is. Az alispán élénk éljenzés által kisérve köszönte meg a tisztelést.

HAZÁNK ÉS A FŐVÁROS.

Véres kardpárbaj folyt le a fővárosban vasárnap délelőtt. W a h r m a n n Ernő (a képviselő fia) tartalékos hadnagy és G. F. huszárkapitány (állítólag Gyümörey Félix) állottak egymással szemben, hogy karddal egyenlitsék ki ama surlódást, mely köztük ugyan régibb keletű volt, de az utóbbi időben ismét feljutt. G. F. Bécseben szitál, szabad-ságra jött haza Budapestre, s itt fajult el az ügy annyira, hogy csak fegyverrel lehetett kiegyenliteni. A segédek szigorú felteletekkel állapították meg, s a párbaj a rendes köztársasági végkiemelésig ment. Az első helyes összecsapásnál Wahrmann Ernő keresztül vágta ellenfelének jobb arczát. A sebből pataként folyt a vér, az orvosok közbeleptek, és kijelentették, hogy a párbajt folytatni nem lehet. A sebesülteket az orvosok rögtön bekötötték, de jó időbe került, míg az erős vérzést meg tudták szüntetni, s a sebeket bevarrni. G. F.-et lakására szállították. G. F.-nek egy közös lúdseregbebeli hadnagy és egy főhadnagy segédkezett, Wahrmann Ernő segédei egy hadnagy és egy polgári barátja voltak, dr. Fuky Akos és dr. Lisznyai Elemér végeztek az orvosi teendőket.

Kirándulás Moszkvába. A magyar mérnök és építész-egylet idei nagy kirándulását Moszkvába, Oroszország második fővárosába, tervezi. E városnak különösen régi monumentás épületei kinálkoznak gazdag anyaga a tanulmányozásra. A kirándulás augusztus hóban tartatnék meg, s mintegy huszonöt napot venne igénybe. Az utazás összes költsége egy-egy emberre legfeljebb háromszáz forintna ragnak. A kirándulás közelebbi részleteit vegyes bizottság fogja megállapítani.

A budai gyilkosság szerencsétlen áldozatát vasárnap délelőtt nagy esendben temették el az izraelita temetőben. A szomorú szertartásnál csak a rokonok voltak jelen. A rendőri vizsgálót erőlyesen folyik, s a tanúk terjedelmes válomasoláveket töltenek be; tudják már a boldogtalan véget ért asszonyt sok minden körülményét s nem egy kalandját, de biztos nyom még mindig nincs. Mind inkább valószínűleg válik azonban, hogy a gyilkosság a Schönberger betörő ezinkostársait terhel. Legutóbb is nagyon valószínűnek látszik, hogy a közvetlen tettes egy Miller David nevű betörő, ugyanaz, a ki utóbbi időben gyakori vendége volt Lampinczknak.

B. Podmaniczky Frigyes megmarasztására mindent elkövetnek. A nemzeti színház tagjai gyűlést is tartottak, s szép feliratú intézkert a báróhoz, de mind hiába. — Podmaniczky ragaszkodik a lemondástól, s már el is bucsuzott a nemzeti színház tagjaitól. A közmunkatanács alelnöki állását is csak a folyó év végeig tartja meg.

Az unitárius egyház magyarországi és ausztriai képviselői e napokban Budapest tanácskozással folytatnak. Elhatározták, hogy a bcsi püspökségét egyelőre betöltetlenül hagják, de Budapest püspök helyettesi állást szerveznek, s a püspök helyettes hatásköre ki fog terjedni az osztrák unitárius egyházakra is. A Bécseben és Grácban 1868-ban szervezett egyházközségek újraszervezik s a lelkeszi állásokra Magyarországból kiüldenek oda német unitárius hitszónokokat.

Kállay János országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt tagja, tudósító hűdesben 53 éves korában meghalt. A szabadságharcos egy-kallói kerület képviselte, s a mult évben Szabolcsban alispánjelölt is volt, de Zoltán János volt alispán ellenében kisebbségben maradt. Temetése hétón ment végre Budapestben.

Történelmi kiállítás. A Budapest városvezetésének 200-ik évfordulója alkalmából f. évben rendezendő történelmi kiállításra vonatkozó bejelentések határidejét, több oldalról hangoztatott kívánság következtében, a kiállítás végrehajtó bizottsága február hó 15-ig meghosszabbította.

A NAGYVILÁG.

Rettenetes népitélet. Amerikai lapok jelentik: Egy Reed nevű néger a közelmultban Gainstowban (Alabama) megbecstelentett és meggyilkolt egy leányt, és aztán megszökött. A helyiség összes lakossága ufána vetette magát és végre elfogta. Reed, akit megköztöve vittek a tett színhelyére, bevallotta tetteit, erre egy fára kötötték és elevenen megégették. Ot szer ember nézte a borzasztó jelenetet. A szerencsétlen alá addig rakták a tüzet, míg halva a földre nem esett, hol azután a lángok végkép felémestették. A holttest hantvait a néptömeg szétszórtá.

Egy vulcán kitörése. A Colimai vulkán, mely Mexicóban a cendes ocean partján fekszik, mult vasárnap kitört, a mi élénk nyugtalanságot keltett. A látványok teljesen elfűdtek a hegy alját. A kráterből lángok csaptak fel, és a hegy csúcsa felett sűrű füstfellegek terültek el.

Köszönetnyilvánítás.

A bennünket ért megrendítő csapás elleneszetlen fájaldalmának hatásá alatt úgy egye kiváló egyéniségek, mint számos igen t. egyet, s általában Arad város és megye nagyrabecsült közönségének igen tekintélyes része oly kegyes volt felelhetlen boldogul halottunknak eltemettetése alkalmával szives megjelenésükkel az ú tölő tisztelget megadni. Fogadják az illetők ezért legmélyebben érzett hálás köszönetünket, melyet ez uton is kifejezni kötelező érezzük magunkat.

Arad, 1886. január hó 3.

Üz. Schercz Józsefnek
és családjá.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Hangverseny. Remmerth Mártha k. a. a veimari nagyherceg kamarai zongora művésznője tegnap tartotta 2-ik hangversenyét a „Krispin-teremben”. Első hangversenyét már érdome szerint méltattuk. Ez alkalommal csak annyit jegyzünk meg, hogy a művésznő neve Európaszerte ismert, a most élő művésznők közül ő egyike az elsőnek. Temperamentuma, eredeti interpretatiosa s rendkívüli technikája mindenütt nagy közönséget biztosított számára, a hol csak megjelent. Arad város mi. dea szép és jó iránt, különösen pedig a művészetért rajongó közönsége ez ut al kivételt látjuk tenni. Pedig a műsor világotott anyaga s a művésznő személye maga megérdemelte volna, hogy mindenki meghallgassa, a ki a zene csak kissé is érdekel.

A Coburg herczegek utazásai. Jókai Mór Coburg Fülöp herczeg fejedelmi karácsonyi ajándékát lepte meg. Az ajándék a Coburg herczegek utazásait tartalmazó latin nyelvű irat díszmű, címze: Itinera Principum S. Coburgi et tartalmazza Fülöp és Ágost királyi herczegek utazásait a világ körül és Ágost s Ferdinand herczegeket Braziliában; megjelent 1883 ban. Bécs Gerold könyvnyomdája: Coburg herczegek, mint az angol uralkodó család őrökonal, természetesen, hogy másként utaznak a nagy világban, mint a rendes tudományos természetbuvárok és népismeretők. Az ő megérkezésük előtt minden ország uralkodói előre megteszik az előkészületeket, a nek utazásuk célját közelebb hozzák: hajó, fogat, ószér, tevé, emberről rendelkezésre áll: az utak őserdőkön, sivatagokon keresztül, a hogy lehet, kiegyengetve tájiserő kalauzok, bennszülettek szakértők kiválasztva; a népünnepek, szokások, élő képekben csoportosítva, minden völgy sziklatól, mocsártól, rejtett erdőlanka, a hol a legrikább növények magányosan tanyáznak, előre felkutatva, megjegyezve: ilyenformán a magas utazók napok alatt gyűjtik össze azt a tudományos zsákmányt, a miután másnak évszázak át kellett bözötn, mocsáron keresztül tébolyogni s a felfedezett növény (a hős, a fejedelem, a költő a virágok nemzetségében) a rajtunk kész festőre talál, a ki azt esetével megörökíti, azallat a természettudós elemezés alá veszi a himszlakat, a bibeket, a kelyhet, a szirmot, a páhát, a bokrátát, a pilit, a vacokot, a sztytyót, korszóvalót, becőtő a lependéket, a tüstőt, a sündörgőt, a bhubogot, a havadást, a tokocsányt, az őtázásféle levélalakot s azoknak a nyomán megdeterminálja a feltalált növényt, s ha az nem talál helye az eddigi tudományba: akkor az új nemű, válfaju ritkaság, új felfedezés s az első rátaláló nevét kapja a keresztségben. Több, mint ötszáz ilyen exotikus növény van leírva ez utazási naplóban.

Az unitárius egyház magyarországi és ausztriai képviselői e napokban Budapest tanácskozással folytatnak. Elhatározták, hogy a bcsi püspökségét egyelőre betöltetlenül hagják, de Budapest püspök helyettesi állást szerveznek, s a püspök helyettes hatásköre ki fog terjedni az osztrák unitárius egyházakra is. A Bécseben és Grácban 1868-ban szervezett egyházközségek újraszervezik s a lelkeszi állásokra Magyarországból kiüldenek oda német unitárius hitszónokokat.

Kállay János országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt tagja, tudósító hűdesben 53 éves korában meghalt. A szabadságharcos egy-kallói kerület képviselte, s a mult évben Szabolcsban alispánjelölt is volt, de Zoltán János volt alispán ellenében kisebbségben maradt. Temetése hétón ment végre Budapestben.

Történelmi kiállítás. A Budapest városvezetésének 200-ik évfordulója alkalmából f. évben rendezendő történelmi kiállításra vonatkozó bejelentések határidejét, több oldalról hangoztatott kívánság következtében, a kiállítás végrehajtó bizottsága február hó 15-ig meghosszabbította.

A NAGYVILÁG.

Rettenetes népitélet. Amerikai lapok jelentik: Egy Reed nevű néger a közelmultban Gainstowban (Alabama) megbecstelentett és meggyilkolt egy leányt, és aztán megszökött. A helyiség összes lakossága ufána vetette magát és végre elfogta. Reed, akit megköztöve vittek a tett színhelyére, bevallotta tetteit, erre egy fára kötötték és elevenen megégették. Ot szer ember nézte a borzasztó jelenetet. A szerencsétlen alá addig rakták a tüzet, míg halva a földre nem esett, hol azután a lángok végkép felémestették. A holttest hantvait a néptömeg szétszórtá.

Egy vulcán kitörése. A Colimai vulk

Ezeket kívül talán a Hetényi és Hivesitől és Abrányi Kimitől elfogadott egyfelvonásos vígjátékok egyike is színe kerül. — A népszínház legközelebbi üdönjáratának lesznek: Gerő Károly „Tunikás leányok” című fővárosi életképe, melyből már javában folytak a próbák és Békai Lászlónak „Felső Klára” pályanyertes népszínműve. Még a téli szezonban kerül színe Krausz Lajos pályanyertes bohózat „Az utolsó kenet” s Vidornak egy új népszínműve.

Hazai szerb operette. Nagy-Becskerekben a szerb műkedvelők a balkáni sebesültek javára „A ravanicaikolostor építése” című eredeti operettet adták elő nagy sikerrel. Szövegét Nikoless N. zenéjét Preis-Javorsky és Schleisinger írták. A darab meséje a történelemből van véve és László szerb fejedelem által, felesége Milica, szerkesztésére épített kolostor körül forog. A fejedeleme apja: Jug Bogdan és kilenc fia elrabolják az építést szánt pénzt s midőn az építkezés megakad és a dolgok kislát, a fejedelem megöli a rablókat. De Obality Miklós nem teljesíti a szörnyű parancsot, melyet később a fejedelem is megtűnt. Így hát a végén minden jóra fordulhat. Zenéje, bár nem ment minden remniszenciáitól, mindazonáltal teljesen élvezhető. Emellett érdemel még a fényes kiállítás. A régi szerb nemzeti öltözékek igen díszesen voltak kiállítva. A zenekart, a szórót: Preis-Javorsky János vezette. A közönség a legutolsó zugig megtöltötte a házat, nemzetiségi különbség nélkül.

Apróságok.

*** Vigasztalás.** A nagy takarmányhiányról diskurált a mézsáros a marhakereskedővel. — Bizony, bizony — mondá a hajléka a mézsáros, ha ez még soká így tart, ma-holnap már ökröt sem kapunk. — Ne féljen, — viszonzá vigasztalólag a marhakereskedő — amíg én itt vagyok, addig lesz ökrök is.

*** Eppen azért.** — Uram adjon nekem 10 frtot kölcsön. — Hogyan, hiszen én önt nem is ismerem. — Eppen azért. Ismerőseim úgy sem adnak.

*** Felköszöntés.** Egy nökedvelő egy ünnepély alkalmával a társaság szobkötő részét így köszöntötte föl: A nőkről elemem poharamat. Életmódunkat egyszerűsítik; kiadásainkat megkétszerezik; gondjainkat megháromszorozzák; éljenek sokáig!

A siketnéma-oktatás

és ennek megalapítói: De l'Épée Mihály és Heinke Samuel.

Írta és az aradi siketnéma-iskolájában 1885. decz 24-én tartott karácsony-ünnepélyén felolvasta:

Rosenberg József,

a siketnéma tanítója.

III.

Az által hogy ők intézeteket nyitottak, az által, hogy nagyobb számú siketnéma-ot tanítottak, az által, hogy nemcsak ügybuzgósággal, de törekedtek, hogy minél több tanítót képezzenek, kik folytassák megkezdett művészetüket: nagyobb s kivételeményben messze jövrőre kiható érdeklődést kellettek fel s reményteljes szép idő derült fel a siketnéma-ot. Már a dolog természetében rejlett, hogy a szaporodó intézetek s azok tanítói nemcsak a siketnéma-ot neveléséről gondoskodtak, hanem ők lőnek egyszerűsített azok védői, pártfogói, kik érdekükben szóra szálltak, kardoskodtak, kiuntatták hogy a négyzékük is igényelnek nevelés-oktatást. Felütemették mily nagy azon szerencsétlenek száma, kik e foglalkozásban szenvednek, a mennyiben addig nem volt köztudomású hogy rendszeren minden ezer lakóra egy siketnéma eskik, némely vidéken azonban kétfő, sőt három is; de van rá eset, hogy négy is. (Kunántul, Argentini köz-társas.) Tovább az által, hogy untalanul az emberiség szemé elé állították, mily különbség van az oktatásban részesült s mivellettlenül maradt siketnéma között, figyelmessé lőnek erre nemcsak a társadalom, hanem az egyes államok kormányai is, s mindinkább gondoskodni kezdtek a siketnéma-ot oktatásáról.

Lássuk tehát azon két férfi életét s működését, kik noha merőben eltérő két jellem valának, noha merőben eltérő képzettséggel bírtak, ellenkező nézeteknek hódoltak, ellenkező elveket vallottak, mindketten különböző módszer szerint tanítottak úgy, hogy ellenségesen szemben álló módszerek megalapítói lőnek: abban az egyben azonban megapozták, hogy mind a kettőn a siketnéma-ot sorsának javításán fáradoztak, annak szentelték életüket, vagyonukat, nyugalmukat, s lelki egész hévével csüngtek szerencsétlen tanítványaikon.

1. De l'Épée Mihály Károly abbé élete.

Önzés, nagytravágás, dicsőségvágyás tudvágy, lelkesülés, bámi legyen is rugója valamely kiváló tetnek, egyetlen forrásból sem eredhet oly nemes s tisztá cselekvés, mint a szeretet műve. És de l'Épée műve, szíve ki-mondhatatlan részvétellel levén eltelve a szegény, gyámoltalan siketnéma-ot intv: csakugyan a szeretet munkája vala. Élete lemon-

dás, önfeláldozás, örökös fáradozás volt: s mindezt a siketnéma-ot kedvvel, Maga hideg szobában aludt, hogy a megtakarított fa aran tanítványai anyagi helyzetén javíthasson. Pedig a szüleikhezban gazdagságot látott, köd-gy nyeltemben részesült s nélkülözést nem ismerve nőtt fel.

Versaillesben 1712. november 25-én született, hol atyja kir. mérnök volt. Szélfed lény s nemes szíve őt csakhamar a lelkesítő pályára felvonzották, s teológiai tanulmányait végeztével, már 17 éves korában mint felszentelt pap kezdte meg pásztorokodását. Mint-hogy azonban a joesuita tanoknak nem akart hódolni s vonakodott vallásos nézeteivel ellenkező hittörvényt aláírni, eltiltatták a lelkesítő pályától. Ekkor a jogi tudományok felé fordult s miután az ügyvédi vizsgát fényes sikerrel kiállotta, megkezdte az ügyvédi gyakorlatot. Azonban e pályával sehogyan sem tudott a szelid lelkü férfi megbízhatni. Felhagyott tehát az ügyvédséggel s ismét teológiai tanulmányokba szentelte magát. Most már jobban kedvezett neki a szerencse. Bossuet prelatust ajánlással folytán annak egyházkerületében prédikátori állást nyert. Pártfogója halála után azonban a párizsi érsek, de Beaumont megfosztotta őt hivatalától, sőt azután a hittanintéstit is elűnt tőle. Párisba költözött tehát s csendesen, visszavonult-ságban töltötte napjait. Lelkiismeretével elhette kedvezen tanulmányainak, a mennyiben vagyoná mintegy 12,000 livrest jövedelmezett neki évenként.

Egyszer véletlenül egy asszony házába jutott kinek két siketnéma-ot leánya volt. A szegény anya panasza, de főképen ha arra gondolt, hogy ezen két szerencsétlen terem-tésnek a hit vizsgálta nélkül kell szomorú sorsukat tűrni és megvárni a nélkül, hogy a túlvilági szelid élet reménye elhessen lelkükben, azon elhatározásra bírták őt, hogy a két leány nevelését magára vállalja. Ez körülbelül a 1765-ik évben történt. Aligha sejtette l'Épée, hogy oly működési tere lépett, mely nevet hallhatatlanná tette, aligha sejtette, hogy oly munkához fogott, mely nemcsak érző lénynek oly egészen megfelelt.

Mint egyik műve előszavában írja, megkezdte a tanítást, a nélkül, hogy ismerte volna azok módszerét, kik más őt előtte oly feltűnő eredményeket értek el, megkezdte anélkül, hogy valaha siketnéma-ot látott volna. S ezt el is hihetjük, mert az általa feltalált követett módszer az addig divótól oly annyira eltérőnek bizonyult be, hogy azt mindenképen mint az ő eredeti alkotását kell megjelölnünk és őt előlője, Pedro de Ponce, Wallis és Amman mellett, még mint egy új siketnéma-ot oktatási módszer feltalálóját is kell tisztelnünk.

De fájdalom l'Épée-nek épen az ő eredeti s az előtt teljesen ismeretlen módszere, egyszerűsített legnagyobb hibája is volt; mert mi tőrés-tagságát, őt nem a módszer feltalálást, hanem csak a siketnéma-ot intézetek megalapítására érti, hogy valaha siketnéma-ot látott volna. S ezt el is hihetjük, mert az általa feltalált módszer egyszerűsített volt, mint az előtte élt siketnéma-ot tanítóké, és a siketnéma-ot oktatás jelenlegi állapontjáról tekintve, inkább nevezhető az a szerzetes gyöngéd művének, mintsem szilárd, practicus alkotásnak. A philosophiailag képzett abbé nem ismerve elődei többé-kevésbé helyes elveit s módszereit, a priori egészen önállóan megállapította magának a követendő módszer elméletét, s ennek nyomán a gyakorlati eljárását.

L'Épée ugyanis siketnéma-ot tanítványait nem tanította beszélni, hanem csak írni, és az oktatási idő nagy részét a mesterséges jelbeszéd elsajátítására fordította. Tanítványai nem voltak midőn intézetébe felvételték, s néma is jöttek ki onnan, sőt a ki félig némán lépett be, egészen némán lépett ki. Szerinte ha nem is egészen lehetetlen, de hiába való fáradság volna egy némán beszélni tanítani. Az ő természetének jobban megfelelt a nyelv látható alakja: az írás, s a francia nyelvvel csak úgy tanulhat meg, ha ennek oktatásában az ő anyanyelvére, a jelbeszédre támaszkodnak és ezt tekintik az oktatás alapjain. Utravalón minden tanítványai a francia nyelvvel kivül, az új-abbé-ét s mesterségesen kimivelt jelbeszédet kapta. Pedig a jelbeszéd, ezen az intézetben kelendő pénz, a gyakorlati életben nem volt érvényesíthető, s a buzgó l'Épée úgy lát-szik még azt is szem elől tévesztette, hogy noha az írás meglehetősen biztos közlekedési eszköz ugyan, de a milyen biztos, ép oly lassú is, továbbá épen azon körben, melyben a szegény siketnéma-ot, igen kevesen értenek az írásokhoz. Ha tehát nem is lehet tagadni, hogy tanítványait l'Épée intellektuális szempontból tekintve oly magas fokra emelte, mire egyelőn előtte élő pályatársai sem volt képes, mind-azáltal valamint l'Épée, a mester az elmélet embere volt, ép úgy tanítványai sem voltak a gyakorlati életre képesítve. Az intézetből kikerült növendék a jelbeszéd s az új-abbé-ze-ségével élénk társalgást volt képes folytatni az élet minden jelenségei fölül. . . . siketnéma-ot bajtársával, de mihely épérezék ember-társához akart kérdést intézni, rogtán az írónt vagy kretát kereste; ha pedig az őt megszólí-tó vagy az általa megszólított nem értett az írás-olvasás mesterségéhez — a mi pedig igen gyakori eset lehetett — el volt vágva az ut a kölcsönös megértéshez, épen úgy mint az előtt, midőn még nem részesült oktatásban. Noha igaz, hogy volt l'Épée-nek olyan tanít-ványai is, a ki őt hat nyelven tudta gondol-tait papírra tenni, de olyannal szemben, ki írni nem tudott, egyiket sem használhatta.

Ha l'Épée ismerte volna új pályájára lépésekor Wallis, Amman Pereira módszerét, melyekben le volt töve miként tanítsák a siketnéma-ot beszélni, más beszédét a szájról el-olvasni, írni, olvasni, fogalmazni; ha ezek nyomán indult volna azon diesteljes utra, ma lyet ezen nyomok elkerülte, maga vágott, magavirtott, s így drága idejét nem a meglovó ösvény szélesítésére, javítására, hanem egy homlokegyenest ellenkező új irány kijelölésére használta fel: akkor l'Épée még százszorosa nagyobb érdemeket szerzett volna.

De midőn a dolog volna szemrehányás-sal illetni őt, hisz' egyetlen új módszer sem ment egyes hitviták, s l'Épée ha módszere nem is felelt meg egészen a gyakorlati élet követel-ményeinek nem is felelt meg egészen a gyakorlati élet követelményeinek, mégis ki-mondhatatlan áldás lőn a siketnéma-otra. Ha tanítványai nem is lőnek beszéző emberek, de lettek értelmes, sőt egyesek tudos, vallásos s munkás emberek, kik megismerték az eget s tudták mit van a földön. A helyett tehát, hogy l'Épée módszere hátrányait vonnák be-öz-kés alá, kisérjük figyelemmel további áldások működését. . . . Bevegezvén az említett két leányka nevelését, tisztában volt magával élte leendő céljait illetőleg. Maga köré gyű-jtöni a szegény elhagyott siketnéma-ot gyerme-keket, gondoskodni róluk, felkeltetni őket mely szellemi álmukból, visszavinni őket az állam-nak, visszavinni őket az egyháznak: mily ki-mondhatatlan boldogság érezte rezegte át egész szívét: erre áldozta fel vagyonát, nyugalmát, napjait, éjeit!

mondhatatlan áldás lőn a siketnéma-otra. Ha tanítványai nem is lőnek beszéző emberek, de lettek értelmes, sőt egyesek tudos, vallásos s munkás emberek, kik megismerték az eget s tudták mit van a földön. A helyett tehát, hogy l'Épée módszere hátrányait vonnák be-öz-kés alá, kisérjük figyelemmel további áldások működését. . . . Bevegezvén az említett két leányka nevelését, tisztában volt magával élte leendő céljait illetőleg. Maga köré gyű-jtöni a szegény elhagyott siketnéma-ot gyerme-keket, gondoskodni róluk, felkeltetni őket mely szellemi álmukból, visszavinni őket az állam-nak, visszavinni őket az egyháznak: mily ki-mondhatatlan boldogság érezte rezegte át egész szívét: erre áldozta fel vagyonát, nyugalmát, napjait, éjeit!

CSARNOK.

Az új Páris.

Orosz udvari történet.

— Sacher-Masochtól. —

(Folytatás.)

„Páris itéletének” színe hozatala a malatságos jelenetek egész sorát az idő-zet elő.

A czárnő és a darabban játszó másik két hölgy gyanította, hogy az olymipó isten-nök nem bukáj erő köntösekben heverészek felhőkereveteiken, nem is hordtak magas sarku cipőket és a földön nem nádbotra támaszkodva sétáltak, de az élethű jelmezt maguk összeállítani nem tudták.

Ísmét a tudós Bateux-nek kellett Czars-koje Zelóba jönni, hogy a hölgyeknek ta-nácsokat szolgált. A böcs férfi megér-kezte után rogtán érkezetelt tartottak, melyen a szereplő hölgyeken és a tudósan kívül Lagetsnikoff is részt vett.

„Reményem kedves és tudós Bateux barátom — kezdte a czárnő, — hogy mély-reható tanulmányai segítségével meglepően csinos jelmezeket fogunk összeállíthatni, ki-vált az én öltözékemnek, mint a szerelem és szépség istennőjének, kell kitűnni. Mi a nézete, Miként öltözködjön Vénus, ha mint mondják, teljes díszben jelent meg.”

„Sajnálattal kell kijelentem Felsőg, — válaszolt az öreg, ravasz tudós hamis mosolyal, — hogy épen ezen istennő öltözéke fölöttébb egyszerű volt.”

„Nagyon egyszerű? — csodálkozott a czárnő — lehetetlen! Minő volt?”

„A képzeltetleg a legegyszerűbb — folytatta Bateux — a mint félszeg a vázán maga is meggyőződhetik, nem állott az egyeből, — de ezt még sem merem meg-mondani.”

„Nincs vesztegetni való időnk! — mondá türelmetlenül II. Katalin. — Mondja meg mi-ből állott Vénus öltözéke?”

„Csupán egy örvöl,” válaszolt rá a tudós.

A hölgyek előbb némán néztek egy-másra, azután hangos kacajra fakadtak.

„Hova gondol, — szolt végre a czárnő — hisz ez lehetetlen!”

„Csakhogy az egyedül élethű jelmez”, erősíté a tudós.

„Akkor magunknak kell valamit ki-találni számomra és a másik két hölgy szá-mára”, mondá Katalin.

Bateux erre az ó-görög jelmezt aján-lotta és elének vélte, ha az egyes istennők a megfelelő jelkép által különbözötek meg egymást, Vénus a galambpárral, Junó a koronával és pávával, Minerva a sisakkal és bagolylyal.

A czárnő elkészítette a jelmez rajzát, de alig pillantott rá, elborzadva kiállott fel: „Micsoda? Mi rizporozhatlan hajjal jelenünk meg? Bateux, ön egy szörnyeteg husz évvel akar bennünket véíteni! Ez ki-vihetetlen!”

„Bocsásson meg Felsőg, de sem Homér-nál, sem Ovidiál vagy Virginiál nem akadunk nyomára annak, hogy a görög vagy római istennők pudereze lettek volna.”

„Ah, az Ön Ovidje és Homeria való-ságos barbar!” sohajtá Saitkoff grófó.

„Aztán krinifin nélkül gyermekké tör-pülünk, — váté ellen Daskoff herczegnő. — A történeti hibák nagyon szép dolog, de kinevetnek bennünket.”

„Nem! nem! nem! — ismétlé a há-rom rokokó hölgy — a krinifin és pudert nem nélkülözhetjük az lehetetlen!”

„A hogy tetszik, — mosolygott Bateux — ha a minden oroszok mindenható pa-rancsolója rendel, a szerelem istennőjének klasszikus idomait a krinifinba kell rejtetni és ha ez sem elég, amba-illatú hajfárteit berizporozza.”

Végre abban állapodtak meg, hogy há-rom istennő krinifinban és fehér uszályos ruhában jelenik meg és csupán felső öltö-nyűl fog egy római tunika szolgálni. To-vább azt is elhatározták, hogy Junó koron-áját és Minerva sisakját egy jól bepudere-zett hajjere illeszk. A tudományt lefegy-verteze a divat.

Hasonló mulatságos összejutések for-dultak elő a diszlet festővel, kárpitossal, szabóval és aranyozóval. Végre a nagy fel-adat meg volt oldva, s próbák megkezdőd-tek Bateux volt a sugó, a czárnő maga a rendező és képzeltet, hogy ha a rendező-nek Szibéria és kancsuka áll a rendelkezé-sére, a szereplők szerepeiket gyorsan és jól betanulják.

Mig nem telt el egy hét a mai éjtől számít-va, melyen Katalin a darabot megírta, már is szétküldtek a meghívók az udvarhoz és a szentpétervári társasághoz az előadás-ra. Az érdeklődés rendkívül volt az előadás-iránt, rég óta nem gyűt össze valamely ud-vari ünnepélyre ily válogatott és fényes tár-saság, mint azon e télyre, midőn Czarkoje Zelóban „Páris itéleté” előadott.

A nő-ötér tul volt tömve, a páholyok-ban a főnemesség, méltóságok és tábornokok

feleségeikkel, az erkélyen a nemesség foglaltak helyet, a földszintet csak nek kizárólag katonatisztek töltötték meg.

A zenekar nyitányát elayomta a közön-ség mozgása és zangolása. Végre megkon-dult a jelző harang és a függöny felgördült, a jelenet az Idahegyi jeget ábrázolta, a háttérben Troja látszott elől czedrusok és pálmák árnyában legelésztek a trójai királyi jöluk, papírból és gyapjuból össze állítva.

Halk zene jelezte Páris érkezését. La-getsnikoff kezében pásztorhottal frigiai jel-mezben jelent meg, de hatalmasan berizpor-ozva és hátán az elmaradhatlan hajfonat-tal. Idilli üdvözetlet intézett v természet-hez és a jászokhoz, majd letelep-dvén egy fa alá, pásztorcipóján egy dalt fűt. Hang-versenye azonban őt magát nem kevésbé látszott mutatni, mint a közönséget; mert szerencsésen elaludt mellette.

Most egy felhőfogót rohogott elő, mely-ben Junó asszony, Saitkoff grófó trónolt királyi méltósággal: olymipó krinifinját tengerzöld ruha és hasonló színű római tu-nika fűtte, kecses fejét tornyos hajék dí-szíté és fehér hajjárón, mely élénken emlé-keztetett az Alpesek örök hóval fedett csu-csaira, nyugodott az istenek királyinjének koronája, jobbájában tartá a jogart és lá-bainál állott a kiterjesztett farku páva.

Mihelyt Junó felmondta a versét és le-szállt a felhőből, ez tovább vitorlázott, hogy egy újabb felhőnek adjon helyet. Minerva tünt elő két ruhában, arany páncéllal és sisakkal, kezében lándzsával és mellette a bagoly. Daskoff herczegnő oly hatásosan szavaltá jambusait, hogy a tetszés zajától rengett a színház. Végre ő is kiszált men-nyei taligájából és most jött a csattanósá-g. Zene és bengáli fény közt galamboktól vont római csata kocsi mitájára készült aranyos alkalmatosságon jelent meg a küzd-téren Vénus, oldalán a szárnyas és nyilas Ammor, s viharos taps üdvözölte. Katalin különben tényleg elbűvölő volt fehér ruhá-jában, melynek dudorait rózsafüzérek tar-tották össze. Versét elragadóan mondta el.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Az aradi ipar-és népbank forgalmi ki-mutatása 1885. évi decz. hóra.

Takarékpénztári betételek:

	frt	kr.
Betét maradvány mult hó végéről	658054	90
Folyó hóban betét	17932	46
összesen:	729987	36
Visszafizetett betét folyó hóban	118267	76
Betét maradvány f. hó végével	611719	60

Váltó tőreza:

	frt	kr.
Álladék mult hó végével	162504	59
Leszámított f. hóban	152853	84
összesen:	315358	43
Beváltatott és forgattatott	155969	32
Marad tőreza-álladék f. hó végével	159389	11

Aradi hitelegylet:

	frt	kr.
Álladék m. hó végével	145882	—
F. hóban adott kölcsönök	830	—
összesen:	146712	—
Törlesztett f. hóban	2717	—
Álladék f. hó végével	143995	—

Előlegek nyerstermények és ér-tekpapirokra.

	frt	kr.
Álladék mult hó végével	91078	89
Folyó hóban új előleg adott	1110	—
Előleg összesen:	92188	89
Ebből visszafizetett folyó hóban	4485	—
Álladék folyó hó végével	87703	89

Jelzálog kölcsönök:

	frt	kr.
Álladék mult hó végével	418371	48
Új előleg folyó évben	—	—
Folyó számlákban előleg összesen:	418371	48
Visszafizetett folyó hóban	8660	—
Álladék folyó hó végével	139711	48

Zálogház kölcsönök:

	frt	kr.
Álladék mult hó végével	63600	50
Folyó hóban adott kölcsönök	7793	50
összesen:	71390	—
Folyó hóban kiváltatott	8247	50
Álladék folyó hó végével	63147	50

Pénztár:

	frt	kr.
Maradvány mult hó végével	14500	42
Bevétel folyó hóban	363400	42
Bevétel összesen	377900	84
Kiadás folyó hóban	360593	25
Pénztár maradvány f. hó végével	17307	59

Arad, 1885. decz. 31-én.

Az igazgatóság.

Forgalmi kimutatása az aradi első ta-karékpénztárnak 1885. decz. hóra

Betételek:

	frt	kr.
Álladék mult hó végével	3727733	36
Betételek folyó hóban	110242	26
összesen:	3837975	62
Visszafizetett betételek f. hóban	177982	39
Álladék f. hó végével	3659993	23

Leszámítolás:

	frt	kr.
Tőrezaállomány mult hó végével	908201	—
Leszámított f. hóban	308547	42
összesen:	1216748	42
Bejárt folyó hóban	290980	45
Tőrezaálladék folyó hó végével	925817	97

Előlegezés értékpapirokra:

	frt	kr.
Raktárállomány mult hó végével	135310	—
Előlegezett folyó hóban	55845	—
összesen:	191155	—
Beváltatott folyó hóban	19385	—
Raktárálladék folyó hó végével	171770	—

Előlegezés zálogházi tárgyakra:

Raktárállomány mult hó végével	87956	—
Előlegezett folyó hóban	21966	—
összesen:	109922	—
Beváltatott folyó hóban	22442	—
Raktárálladék folyó hó végével	87480	—

Jelzálogos kölcsönök:

Álladék mult hó végével	2026159	83
Új kölcsönök folyó hóban	32446	—
összesen:	2058605	83
Törlesztett folyó hóban	7731	89
Álladék folyó hó végével	2050874	44

Pénztárforgalom:

Pénztárkészlet mult hó végével	164889	92
Bevételek folyó hóban	556114	05
összesen:	720503	97
Kiadások folyó hóban	664848	87
Pénztármaradvány f. hó végével	55655	10

Arad, 1885. decz. 31.

Az igazgatóság.

A vasvámok emelését illetőleg azt jelentik Bécsből, hogy a minapi vámtér-kezelten a magyar kormány a nyersvas vá-mjának 80 krajczárról métermázsankint 1 frta emelését kívánja, a mit az osztrák kormány képviselői ellenztek; másrészt a magyar kormány képviselői megtagadták a hozzájárulást az osztrák kiküldötték azon indítványát, hogy a vasárútkés gépek vámtételei fölemeltesse.

Szecsület.

(R.) Készaru nagyban 23 75—24.—, ki-csinyben 24.50 hordó nélkül pr. 100 liter /₁₀₀.

Budapesti gab

